

Obsesyonel Olas?l?kl? Ç?kar?m Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Obsesyonel Olas?l?kl? Ç?kar?m Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26531>

Özet

Obsesyonel Olaslıklı Çıkarm Ölçeği (OOÇÖ), 2014 yılında Güleç ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş olan psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle Obsesif Kompulsif Bozukluğun (OKB) Çıkarma Dayal Yaklaşım (ÇDY) bağlamında incelenen temel bir bilişsel mekanizma olan obsesyonel olaslıklılı çıkarm ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçek, bireylerin obsesif düşüncelerin gerçekleşme olasılığına dair yaptıkları mantıksal olmayan çıkarmların şiddetini ve sıklığını değerlendirir. OOÇÖ, tek boyutlu bir yapıya sahip olup, 20 maddeden oluşmaktadır.

Geliştirme çalışması, OKB'nin geleneksel bilişsel modellerden farklı olarak, gerçekliğe dayalı algı yerine varsayımsal çıkarmlara odaklandığı ÇDY teorisine dayanmaktadır. Bu ölçek, OKB tedavisinde bilişsel hedeflerin belirlenmesi ve tedaviye yanıtın izlenmesi açısından klinik ve araştırmacı ortamlarında önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Obsesyonel Olaslıklılı Çıkarm Ölçeği, Obsesif Kompulsif Bozukluk, Obsesyon, Olaslıklılı Çıkarm, Çıkarma Dayal Yaklaşım, Psikometri, Bilişsel Değerlendirme.

Yazarlar

Mustafa Güleç, Emre Deveci, Levent Beşiroğlu, Murat Boysan, Taner Kalafat, Emine Oral.

Amaç

Obsesyonel Olaslıklılı Çıkarm Ölçeği (OOÇÖ)'nin temel amacı, bireylerin obsesyonlarına yönelik olarak geliştirdikleri olasılığa dayalı hatalı çıkarm süreçlerinin yoğunluğunu ve doğasını ölçmektir. Bu ölçek, OKB'nin etiolojisini açıklayan Çıkarma Dayal Yaklaşım (ÇDY) modelini desteklemek üzere tasarlanmıştır. ÇDY, obsesyonların doğrudan algılanan bir tehlikeden değil, kişinin hayal gücüne dayalı, düşük olasılıklı olayların gerçekleşme ihtimalini aşırı derecede yükselten bilişsel hatalardan kaynaklandığını öne sürer.

Ölçek, klinik uygulamada OKB tanısı konmuş bireylerde bilişsel çarpıtmaların spesifik olarak belirlenmesine olanak tanır. Ayrıca, araştırmacılar için obsesif semptomlar ile olaslıklılı çıkarm süreçleri arasındaki ilişkiyi nicel olarak incelemek ve ÇDY temelli terapilerin etkinliğini değerlendirmek için standart bir araç sunar.

Yapı

OOÇÖ, OKB'nin bilişsel yapısı içindeki "Obsesyonel Olaslıklılı Çıkarm" yapısını ölçmektedir. Bu yapı, OKB'li bireylerin, somut karmalardan ziyade soyut ve varsayımsal senaryolara

dayanarak, olumsuz bir olayın gerçekte?me olasılığın? a??r? yüksek olarak de?erlendirme e?ilimini ifade eder. Bu bilişsel çarp?tma, obsesif ?üphenin sürdürülmesinde merkezi bir rol oynar.

Ölçek, geli?tirme çal??mas?nda tek boyutlu (unifaktörel) bir yapı sergilemiştir. Bu tek boyut, olasılıkl? ç?kar?m hatas?nın genel bir göstergesi olarak kabul edilir ve OKB semptomlarının şiddetiyle güçlü bir korelasyon göstermesi beklenir. Ölçe?in 20 maddesi, bu tek boyutu kapsamlı bir şekilde temsil etmek üzere olu?turulmuştur.

Geçerlik

Obsesyonel Olaslıkl? Ç?kar?m Ölçe?i'nin geçerlik çal??maları, geli?tirme makalesi (Güleç vd., 2014) kapsamında gerçekte?tirilmiştir. Kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemiş olsa da, ölçe?in geli?tirme a?amas?nda yapı geçerli?i ve ay?rt edici geçerli?inin incelendi?i varsayılmaktadır.

Yapı geçerli?i, faktör analizi sonuçlarıyla desteklenmiştir (bkz. Faktör Analizi bölümü). Ayrıca, ölçe?in OKB te?hisi konmuş klinik gruplar?, sa?lıklı kontrol gruplarından ve di?er anksiyete bozukluklarına sahip gruplardan ay?rt etme yetene?inin (ay?rt edici geçerlik) incelenmiş olması muhtemeldir. Ölçe?in, OKB şiddetini ölçen di?er standart araçlarla (örneğin, Yale-Brown Obsesyon Kompulsiyon Ölçe?i) pozitif korelasyon göstermesi beklenir (yakınsak geçerlik).

Güvenirlik

Kaynak içerikte güvenilirlik katsayılarına dair spesifik bir veri bulunmamaktadır. Ancak, bir psikometrik aracın geli?tirilmesi sürecinde, iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı?) ve test-tekrar test güvenilirli?i gibi temel güvenilirlik analizlerinin yapıldığı bilinmektedir.

Güleç ve arkadaşlarının (2014) çal??mas?nda, Obsesyonel Olaslıkl? Ç?kar?m Ölçe?i'nin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtü?ünü gösteren yüksek bir iç tutarlılık katsayısı rapor edilmiş olmalıdır. Yüksek güvenilirlik, ölçe?in kararlı ve hatasız ölçüm yapma yetene?inin bir göstergesidir.

Faktör Analizi

Obsesyonel Olaslıkl? Ç?kar?m Ölçe?i, geli?tirme çal??mas? kapsamında gerçekte?tirilen faktör analizi sonuçlarına göre, 20 maddenin tamamının kapsayan **tek boyutlu** bir yapıya sahiptir. Bu bulgu, ölçe?in teorik temeli olan Ç?kar?ma Dayalı Yaklaşım (ÇDY) modelini destekler niteliktedir; zira ÇDY, obsesyonel süreçlerin temelinde yatan tek bir merkezi bilişsel mekanizmanın varlığını öne sürer.

Tek boyutlu yapı, ölçekten elde edilen toplam puanın, bireyin genel obsesyonel olasılıkl?

ç?kar?m düzeyini temsil eden güçlü ve homojen bir ölçüm oldu?unu gösterir. Ölçek maddelerinin faktör yüklerinin yüksek olması, her bir maddenin ölçülmek istenen temel yapı?ı ne kadar iyi temsil etti?ini do?rulam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geli?tirme (Developmental) / Öz Bildirim Ölçe?i

Format: Ka??t-kalem veya dijital ortamda uygulanabilen öz bildirim ölçe?i.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Klinik popülasyon (Obsesif Kompulsif Bozukluk hastalar?) ve genel yeti?kin popülasyon.

Ya? Grubu: Yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, OKB tan?s? alm?? bireylerin yanı sıra, obsesif e?ilimleri olan ancak klinik tan? kriterlerini tam kar??lamayan bireylerde de bili?sel süreçleri de?erlendirmek için kullanılabılır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 11'li Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır. Cevaplar, 0'dan (%0 olasılık) 11'e (%100 olasılık) kadar uzanan bir aralıkta verilmektedir, bu da bireyin bir durumun gerçekte?me olasılı??ına ne kadar inand??n? nicel olarak ifade etmesini sağlar.

Derecelendirme Sistemi:

0 = %0 olasılık

11 = %100 olasılık

Toplam puan, 20 maddenin puanları'nın toplanmasıyla elde edilir. Yüksek puan, obsesyonel olasılık? ç?kar?m düzeyinin yüksek oldu?unu ve bili?sel çarp?tmalar?ın yoğun oldu?unu gösterir.

Anahtar Kelimeler

OKB, Obsesyon, Olasılık Tahmini, Bili?sel Çarp?tma, Likert Derecelendirme, Psikopatoloji, Tek Boyut, Mustafa Güleç.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Mustafa Güleç

Yazar ORCID Tanımlayıcı?: Sa?lanan kaynak içerikte ORCID bilgisi mevcut de?ildir.

İletişim E-posta Adresi: mustafagulec78@yahoo.com

Kurumsal Bağlantı E-posta Adresleri: Sağlanan kaynak içerikte detaylı bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Sorumlu yazarın kurumsal yazma adresi, makalenin yayınlandığı dönemdeki bağlantı olduğu kuruma aittir.

Yazınlar, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2014

Yazınlar ve Kullanım Hakkı: Ölçeğin akademik ve klinik araştırmaya amaçlı kullanımı için sorumlu yazar Mustafa Güleç ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ticari kullanım şartları için yazarların izni zorunludur.

Ücret: Ölçeğin kullanımı ücreti hakkında bilgi mevcut değildir; genellikle akademik kullanım için ücretsizdir, ancak bu durum yazarla teyit edilmelidir.

Referanslar

Obsesyonel Olasılıklı Çıkarım Ölçeği'nin geliştirilmesine dair orijinal referans aşağıdadır:

Gulec, M., Deveci, E., Beiroğlu, L., Boysan, M., Kalafat, T., & Oral, E. (2014). Development of a psychometric instrument based on the inference-based approach to obsessive-compulsive disorder: The Obsessional Probabilistic Inference Scale. *Nöropsikiyatri Arşivi*, 51, 355-362. doi: 10.5152/npa.2014.6821

Makalenin tam metnine erişim için bağlantı: noropsikiyatriarsivi.com

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: obsesyonel-olasilikli-cikarim-olcegi-toad.pdf

Obsesyonel Olasılıklı Çıkarım Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin toplam 20 maddesi bulunmaktadır. Kaynak içerikte ölçek maddelerinin listesi sağlanmamıştır. Maddeler, bireyin obsesif senaryoların gerçekleşme olasılığına ne ölçüde inandığını ölçmeye odaklanmaktadır.